

בעודשי"ת

שפע חיים

דברי תורה

מאת

כ"ק מרן אדמו"ר
הגה"ק זצוקללה"ה

דברי תורה

מאת

כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א

פרשת ויחי תשפ"ה

גליון ב' אלפים קס"א

שנה מ"א • גליון י"ב

יוצא לאור ע"י

מכון הוצאה לאור "שפע חיים"

אגוד חסידי צאנז

רח' דברי חיים 5 • קרית צאנז נתניה

טלפון/פקס: 09-8820355

בארה"ב: 201-472-0556

תוכן הענינים

דברי תורה מאת כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק זצוקללה"ה

פרשת ויחי תשכ"ב

- יסוד התורה הקדושה לידע כי רק המסבב הסיבות והמנהיג לכל הברואים, הוא המנהיג העולם ומשפיל גאים עדי ארץ ומגביה שפלים עדי מרום, ונותן כח ועוז כרצונו ית"ש.

בשיעור חומש ורש"י פרשת ויחי תשכ"ו

- כמה עובדות מזקה"ק מצאנו זי"ע שלא הכיר אנשים ממכיריו ואנשי ביתו. וזה ענין ועיני ישראל כבדו מזוקן וגו'.
- החוטא משתנה צורתו לצורת בהמה. מעשה בצדיק אחד שנכנס אליו אדם בלא רשות וראה אותו בצורת בהמה. ענין בני אדם שדומים לבהמה (חולין ה, א).
- יעקב החשיב את אפרים לפי שהתנהג בענוה.
- יעקב בענוותנותו ראה גדולת אבותיו ממה שהוא מתפרנס בזכותם. וראה טובות השי"ת אליו בבחינת מדת הדין.
- בירך מנשה ואפרים שינצלו מבחינת רע. לכן מתחילים עכשיו ימי השובבים.

המעשה אשר יעשו בצום עשרה בטבת שחל בערב שבת קודש

- צום עשרה בטבת שחל בערב שבת קודש מרמז שדווקא בעת שהצרות מתגברות ובאו מים עד נפש, אז ינחילנו הקב"ה ליום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים.
- ביום זה יש להתחיל תפילת מנחה וקבלת שבת בשעה מוקדמת כדי שיוכלו גם להתפלל במתניות וגם לסיים את תפילת ערבית לפני צאת הכוכבים ולא להיכנס לשבת מעונה.

דברי תורה מאת כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א

תשובה קדמה לעולם

- מספה"ק קדושת לוי, שהקב"ה מקדים רפואה למכה, וכל תכלית המכה הוא כדי להיות ראוי לרפואה ולהשפעת החסדים.
- לכן הקדים יעקב אבינו את אפרים הרומז לישועה, למנשה הרומז לעונש.
- אין הדברים אמורים רק בעניני גשמיות אלא עוד יותר ברוחניות, שהקב"ה הקדים תשובה לעולם.
- על פי מדת הדין אין מועיל תשובה, בפרט על עבירות חמורות, אבל בכל זאת יכולים לשוב בזכות שהקב"ה הקדים תשובה לעולם מימי קדם.
- שר של עשו רצה לעקור השם יעקב, כדי שלא תהא תקוה לחוטאים השפלים, אבל אהרריה קרא להורות שבכל מצב יכולים לעשות תשובה.
- מספה"ק ישמח משה, שהעדר הקדושה מעכב הגאולה, ויעקב ראה זאת ולכן נסתלקה ממנו שכינה, לרמוז שחטא זה שגורם לסילוק השכינה יעכב הגאולה.
- יעקב אמר לבניו, הקבצו ושמעו בני יעקב, דאהרריה קרא על יעקב להורות שתמיד מהני תשובה.
- לכן הקדים את אפרים למנשה להורות על הקדמת התשובה לעולם.

דברי תורה

מכ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק וצוקללה"ה

פרשת ויחי תשכ"ב

אלקיד כי הוא הנותן לך כח לעשות חיל וגו'.

וזה יסוד התורה הקדושה לידע כי רק המסבב הסיבות והמנהיג לכל הברואים והמשגיח על כל בריותיו אשר ברא, הוא המנהיג העולם ומשפיל גאים עדי ארץ ומגביה שפלים עדי מרום, ונותן כח ועזו כרצונו ית"ש, ולו הגבורה והגדולה והנצח וכל בשמים ובארץ, ולו הממלכה והמתנשא לכל לראש. ולזה בכל עת ועונה לו אנחנו קוראים ומבקשים והוא שומע תפלת כל פה, וישמע את קולנו ויושיענו מכף כל הקמים עלינו לרעה ח"ו, ושובר אויבים ומכניע זדים, ולא ח"ו ככה וגבורת בשר וזרוע אנוש, וכמו שאמר הכתוב [הושע יד, ב-ד] שובה ישראל וגו' ולא נאמר עוד אלהינו למעשה ידינו, כי נדע שידינו לא תושיע לנו ולא בגבורת ידינו נעשה חיל, רק בהתפללנו ועתירתנו להשי"ת, ולה' הישועה.

ולזה מצינו בפרשת וישלח [בראשית לב, ט] והיה המחנה הנשאר לפליטה, פירש רש"י, שהתקין עצמו לשלשה דברים, לדורון לתפלה ולמלחמה, שקודם שהתקין עצמו [יעקב אבינו] למלחמה פנה אל אלקיו שיצליחהו ויעמוד לימינו,

בתוה"ק [בראשית מה, כב] ואני נתתי לך שכם אחד על אחיך אשר לקחתי מיד האמורי בחרבי ובקשתי. ופירש רש"י, מיד האמורי מיד עשו וכו', בחרבי ובקשתי היא חכמתו ותפלתו. ובתרגום אונקלוס, בצלותי ובכעותי. ובתרגום ירושלמי מבאר עוד יותר, ואנא נסבית יתיה מן ידוי דעשו אחי לא בחרבי ולא בקשתי אלהין בזכותי ובעובדי טביא. וצריך ביאור שבקרא מפורש לקחתי מיד האמורי בחרבי ובקשתי, ובתרגום יונתן וסיעית יתכון בסייפי ובקשתי. ובש"ס בבא בתרא דף קכ"ג ע"א, וכי בחרבו ובקשתו לקח והלא כבר נאמר [תהלים מד, ז] כי לא בקשתי אבטח וחרבי לא תושיעני, אלא חרבי זו תפלה, קשתי זו בקשה עיי"ש.

והנראה, שבפרשת חקת [במדבר כ, יח] כששלח אדם לישראל [לא תעבור ב] פן בחרב אצא לקראתך, פירש רש"י, אתם מתגאים בקול שהורישכם אביכם, אמרתם [שם פסוק מז] ונצעק אל ה' וישמע קולנו, ואני אצא עליכם כמה שהורישני אבי [בראשית כו, טז] ועל חרבך תחיה. והמקור הוא בפרשת עקב [דברים ה, ז-ח] ואמרת בלבבך כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה, וזכרת את ה'

כי רק אז יוכל להתקין עצמו למלחמה, כי ידע אשר רק ה' איש מלחמה. וכי תצא למלחמה על אויבך ונתנו ה' אלקיך בידך [דברים כא, י], ולא שאתה בידך תנצחנו ותקח אותו, שרק ה' הבעל יכולת והכל יכול הוא יתנהו בידך.

ולזה גם כשנראה שיעקב חגר חרבו וקשתו נגד עשו הרשע, לא נחשוב ח"ו שסמך על כוחו הרב ועוצם בקיאותו בחרב וחנית, שזה היפוך דרך יעקב שהקול קול יעקב והידים ידי עשו [בראשית כו, כב], ואמרו חז"ל [בראשית רבה סה, כ] כשהקול קול יעקב אין הידים ידי עשו שולמות, הוכרחו חז"ל לפרש שזה היה בצלותין ובבעותין ובזכות ובעובדין טובין, שהגין ועזרו בכח השי"ת הנותן כח לעשות חיל שהצליח בחרבו ובקשתו.

ובזה מובן שאמר יעקב, אשר לקחתי מיד האמורי בחרבי ובקשתי,

ופירש רש"י, כשהרגו שמעון ולוי את אנשי שכם נתכנסו כל סביבותיהם להודווג להם וחגר יעקב כלי מלחמה כנגדן עיי"ש, והיאך הוא בגדר האפשרות לאיש אחד בחרבו וקשתו לנצח כל אנשי האמורי ועשו הרשע המפורסם לגבור חיל איש שדה איש [יודע] ציד, ויעקב התם ויושב אהלים גבר עליו, אלא הוא הוא הכח האלקי למעלה מהטבע שנתן רבים ביד מעטים וגבור ביד חלש. ומזה שאמר יעקב אשר לקחתי אני לבדי "מיד" האמורי, שבטח בידו וכוחו בחרבי ובקשתי הקלה, נראה לכל ברור ואמת שהיה רק בצלותין ובעותין ובזכות המצוות ומעשים טובים שעזרהו השי"ת למעלה מן הטבע, ונדע שלא לבטוח בכח ובשר זרוע אדם, ורק בכוחו של ה' האיש מלחמה הנותן כח לעשות חיל ודרו"ק.

[מכתב יד קדשו]

בשיעור הזמש ורש"י פרשת ויחי תשכ"ו

בתפארת יהונתן כתב, ועיני ישראל כבדו מזוקן לא יוכל לראות, נראה לפרש שלא תאמר דלכך לא הכירם וכהו עיניו כמו ביצחק שכהו עיניו לבל יראה שעשו יוצא לתרבות רעה (בראשית רבה סה, י), כן הדבר אצל יעקב שלא ירגיש ח"ו ברעת בני יוסף, ולכך אמר הכתוב דלא כן הוא, שצדיקים היו, רק הזקנה גרמה שעניו כבדו מראות, עכ"ד.

וירא ישראל את בני יוסף ויאמר מי אלה. ויאמר יוסף אל אביו בני הם אשר נתן לי אלקים בזה ויאמר קחם נא אלי ואברכם. ועיני ישראל כבדו מזוקן לא יוכל לראות ויגש אותם אליו וישק להם ויחבק להם. ויאמר ישראל אל יוסף ראה פניך לא פללתי והנה הראה אותי אלקים גם את זרעך וגו'. (בראשית מח, ח-יא).

מי הוא, הרגיש בעצמו שהוא בעצמו אינו יודע מאומה מי הוא.⁴⁶

בן היה פעם מעשה עם הרה"ק בעל קדושת יו"ט מסיגעט זי"ע, שבהיכנסו להיכל קדשו של זקה"ק שאל אותו, מי אתה. כשענה שהוא ליפאלי בנו של הרב מסיגעט, הוסיף זקה"ק ושאלו, ומי הוא הרב מסיגעט. הוא התחיל למנות את כל היחוס של אבותיו ואבות אבותיו מכל צד, אבל על כל שם שהזכיר שאל אותו זקה"ק, ומי הוא הלה, כך מרח להזכיר כל זקניו וקרוביו, אבל זקה"ק חזר ושאל, אבל מי אתה. עד שבסופו של דבר נענה בעל קדושת יו"ט ואמר, בעצמי איני יודע מי אני. אז הביט זקה"ק עליו ונענה ואמר, ליפאלי, האתה הוא זה, מדוע לא אמרת זאת מתחילה.

עוד מסופר, שפעם נכנס הגאון החסיד רבי פסח מטארנא זצוק"ל (שהיה חותנו של ראב"ד טארנא רבי משה יהודה אפטער זצוק"ל, מחבר ספר אמרי משה ושאר ספרים, והיה מגדולי חסידיו ראפשיץ) אל היכל קדשו של זקה"ק, ושאל אותו זקה"ק, מי אתם. למשמע השאלה חוורו פניו כסיד והיה בעיניו לפליאה שהרי זקה"ק הכירו משכבר

⁴⁶ כ"ק מרן זי"ע סיפר כמה פעמים את המשך המעשה. שאחרי ששמע זקה"ק שרבי משה מבארדיוב עורך היום שלום זכר, נענה ואמר: הנה אני מביט ומביט כבר זמן ממושך ורואה את הרבנית ע"ה מסתובבת בגן עדן שמחה וטובת לב, כשהיא לבושה מלבושי יום טוב ותכשיטים ובריטיטיך און ציריניגו. ולא ידעתי לשמחה מה זו עושה, אכן נודע הדבר, שהיא שמחה על שגולד לה נכד ועורכים לו עכשיו שלום זכר.

ובמפרשים כאן (עין אבן עזרא, רשב"ם, ספורנו, אור החיים) עמדו לבאר הלא למעלה בענין נאמר, וירא ישראל את בני יוסף, ואיך אמר כאן שלא יוכל לראות.

ונראה לומר בזה, דהנה אצל זקה"ק מצאנו בעל דברי חיים זי"ע קרה הרבה פעמים שלא הכיר אנשים שעמדו סביבו, ואף את מקורביו ואנשי ביתו היה שואל מי הם. כמסופר שפעם שאל את חתנו הרה"צ רבי אהרן מבייטש זי"ע, מי אתה, והשיב, אני חתנו של הרבי. איזה רבי - חזר זקה"ק ושאל אותו - וכך חקר אותו כמו חצי שעה עד שלבסוף נחה דעת קדשו ואכן נודע הדבר מי הוא.

גם היה מעשה פעם עם כ"ק אאמו"ר זי"ע, שאחיו הרה"ק רבי משה מבארדיוב זי"ע ביקשו להעמיד עבורו יין בליל שבת קודש בשולחנו המהור של זקה"ק מצאנו זי"ע, לרגל שמחת הולדת בנו, וכן עשה אאמו"ר, וציוה להכריז שהוא מעמיד משקה לרגל השלום זכר אצל רבי משה בנו של הרב מרודניק (הוא זקה"ק מגארליץ זי"ע שכיהן אז ברכנות ברודניק). כשניגש אאמו"ר אל זקה"ק מצאנו לברכת לחיים, שאל אותו זקה"ק, מי אתה. כשענה, אני בנו של הרב מרודניק, חזר ושאלו, ומי הוא הרב מרודניק. וכשענה, הלא זהו בנך, הוסיף שוב ושאל, ומה שייכות יש לך עם רבי משה בעל השמחה, וענה שרבי משה הוא אחיו. רק אז נענה זקה"ק ואמר, עתה ידעתי מי אתה. וסיפר אאמו"ר שבאותה שעה שזקה"ק חקר ודרש אותו

שנתעלה במעלות החכמה ומדרגות ההשגה עד אשר לא יוכל לראות דברים גשמיים, ולא הכיר מי הם האנשים שעמדו אצלו, ולכן שאל מי אלה. ויגש אותם אליו, היינו שיוסף הצדיק העלה את בניו הקדושים, ויכך אותם לגשת ולהגיע למדרגה עליונה כזאת שיעקב כבר יוכל לראות אותם.

על דבר זה שמח יעקב בראיית פניהם, שעמדו בצדקתם וקדושתם והגיעו למעלה נשגבה כזאת. וזה דבר הכתוב, ויאמר ישראל אל יוסף ראה פניך לא פללתי והנה הראה אותי אלקים גם את זרעך, [ופירש התפארת יהונתן, כי מה שאמר יעקב אראה פני יוסף, היינו להסתכל בצלמו אם עדיין צלם אלקים עליו, כי יעקב דאג שיהיה נכשל ח"ו בחטא וסר צלו, ולכך דאג כי היה רעה אכלתהו, כי כל זמן שצלם האלקים על האדם אין לו פחד מחיה רעה. ואמרו חז"ל (פנהדרין פב, א) הבעול ארמית לא יהיה לו ער ועונה בתלמידים, והנה אפרים ומנשה שהיו תלמידי חכמים וצדיקים גדולים, וזהו מופת חותך שלא נטמא יוסף והוא עומד בצדקתו, וזה אמרו ראה פניך לא פללתי, כי חשבתי שנכשלת בחטא ולא יהיה לך צלם אלקים, והנה הראה לי גם את זרעך צדיקים ותלמידי חכמים, ומזה ראייה שלא חטאת כלל ונצלת מעבירה, ע"כ]. והנה הראה אותי אלקים גם את זרעך, וכל מי שיש בו איזה פגם קטן אני לא יכול לראותו, ומזה שהראה אותי אלקים אותם רואה אני שאפילו זרעך נתעלו במעלה עליונה.

הימים מאז נסעו יחדיו שנים רבות אל רבם הרה"ק מראפשיץ זי"ע. תיכף ענו הנוכחים ואמרו, רבי, הלא זהו רבי פסח מטארנא. כשראה זקה"ק שחלשה דעתו, פתח ואמר: הרב הזקן (כך היה רגיל לכנות את רבו הקדוש מראפשיץ זי"ע) גם לא הכיר אנשים, זה אריכות גדולה בספרי היש"ר מקאנדיאה (ראה ספר אילם, חלק ה, מעין חתום, אות נו) 'אז די ראייה שלאגמ צוריק' [שהראיה חוזרת ומכה לאחוריה], עכ"ל. והדברים נשגבים מבינתנו.

מעין זה היה מעשה כשבא פעם הגה"ק מדוקלא זצוק"ל אל אחיו זקה"ק מצאנו זי"ע, ובהגיעו לא מצא את הספאדיק שלו, ומכיון שלא רצה להיכנס לזקה"ק עם כובע פשוט הלך ושאל ספאדיק מאחד החסידים, ונכנס לקבל שלום. אך למרבית הפלא, בעוד שבדרך כלל היה זקה"ק מחבבו ושמח לקראתו, הרי שבפעם הזאת למרות שעמד שם משך זמן לא שת לבו אליו כלל ולא השיב לו שלום. באין ברירה יצא ולבש את הכובע שלו וחזר ונכנס, ומיד כשנכנס קדמו זקה"ק בסבר פנים יפות ובחביבות מרובה, ואמר לו: איך לובש יהודי מלבוש שאינו שלו. היינו דמחמת שלבש מלבוש זר לא הכיר אותו מקודם. והדברים עתיקין.

*

ענין זה אפשר לומר היה גם אצל יעקב אבינו, וזה שאמר הכתוב, ועיני ישראל כברו מזוקן, ואין זקן אלא מי שקנה חכמה (קידושין לב, ב), כלומר

שאינם מקבלים לעצמם פני השכינה, ושורה עליו צלם הטומאה וכבהמות נדמה וכו', ואיתא כי ד' כתות אלו וכו' להתגלגל באלו ד' חיות טמאות, ארנבת שפן גמל חזיר, וגם בודאי אותו צלם טומאה השורה עליו הוא מאותו קליפת חיה טמאה המתיחסת לאותו עון עיי"ש.

וזה הכוונה כמה שאמרו (חולין ה, א) בני אדם שדומים לבהמה, שבעל ראייה טובה רואה איך שהם ממש דומים לבהמה בצלמה וצורתה. וכך עלתה לו בפועל לנבוכדנצר שניטל ממנו צלם הפנים והיה הולך בין בהמות וחיות (שמות רבה ה, ב; וזרזר פרשת משפטים, ח"ב קכח, ב). ועל זה מבקשים (הושענות לחג הסוכות) הושענא דמות וצלם, שנוכל להישאר בצלם דמות תבנית בן אדם.

והצדיק הנ"ל בגודל קדושתו היה רואה את העומדים בפניו בדמותם האמיתית לפי מעשיהם, ולכן הוצרכה הרבנית לבוא תחילה ולבקש רשות, שאז ירד קצת ממדרגתו באופן שיוכל להסתכל ולראות את האנשים בצורתם הגשמית כבני אדם, ומכיון שהלה עייל בלא בר ראה בו דמות בהמה. וכן בבואו לבית הטבילה היה רואה את האנשים מחוסרי אברים שנפגמו בחטאים, ובתומו היה ניגש ושואל לאנשים מה קרה עם הרגל שלך, איך נקטעה ירך וכו', עד שהיו מתיישים להימצא בסביבתו, וכשהקול נשמע שהוא מגיע היה המקום מתרוקן מאנשים.

וזה שאמר, ראה פניך לא פללתי, שהייתי חושש שנכשלת ח"ו בחטא

*

עוד יש להוסיף בדקדוק אומרו ראה פניך לא פללתי. על פי מעשה שהיה באיש צדיק אחד שהיה יושב בעלייה כל היום בהתבודדות ופרישות מבני אדם, ועסק בתורה ועבודה. והסדר היה שאם רצה אחד מבני העיר לבוא אליו לשאול בדבר האלקים, היתה הרבנית באה תחילה לבקש רשות. פעם אחת הגיע אחד מפרנסי העיר שהיה עשיר גדול, ומחמת שנחפו לדרכו לא המתין עד שהרבנית תיכנס תחילה, אלא עלה מעצמו במעלה המדרגות על מנת להיכנס לחדרו של הרב. כששמע הצדיק קול פסיעות על המדרגות פתח את הדלת, ויהי כאשר ראה את הפרנס עולה אליו פריץ בצחוק בקול גדול, וסגר את הדלת. הלה שב על עקבותיו כשהוא נעלב עד עמקי נפשו, ובא כמרוניא לפני הרבנית אמאי קידם אותו בקבלת פנים כזאת בעוד שהוא אחד מפני העיר ומתומכיו הגדולים. כשנכנסה אחר כך הרבנית ושאלה אותו לפשר התנהגותו המזוהה, התנצל שלא ראה כלל את הפרנס בא לקראתו, אלא כשפתח את הדלת ראה בהמה עם כובע לראשה הולכת על שתיים ועולה במדרגות, ודבר זה הביאתו לידי שחוק.

היינו שזה האדם שחוטא מאבד מעליו צלם דמות אלקים ומקבל דמות חיה ובהמה, וכמו שכתב זקה"ק זי"ע בישמח משה (לעשי"ת דרוש א) דארבע כתות שאין מקבלות פני שכינה (סוטה מב, א) היינו הסתלקות צלם אלקים, דהיינו

ויברך את יוסף ויאמר האלקים אשר
התהלכו אבותי לפניו אברהם
ויצחק האלקים הרועה אותי מעודי עד
היום הזה. (מח, טו)

יש לפרש על דרך דמצינו (ברכות ז, א)
רשע וטוב לו רשע בן צדיק, ויעקב
אבינו ברוב ענוותנותו החזיק עצמו
כרשע בן צדיק, ויאמר האלקים אשר
התהלכו אבותי לפניו אברהם ויצחק,
והא ראייה שהתהלכו לפני ה', מזה אשר
האלקים הרועה אותי מעודי עד היום
הזה ואף שאני הורעתי את מעשי, אין
זאת אלא בגלל שאני בן צדיק, כי אבותי
התהלכו לפניו.

והזכיר כאן שם אלקים שהוא בחינת
מדת הדין. ויבואר על דרך
דאיתא (ייטב לב, פרשת תזריע, ד"ה בהקדם
לפרש; פרשת פנחס, ד"ה א"י השיב את חמתו;
ייטב פנים, אבני זכרון אות כה; ועוד) מהרה"ק
הרבי ר' בער זי"ע לפרש (ומירות לליל שבת)
משוך חסדך ליודעך א-ל קנא ונוקם, על
פי משל לאחד מאוהבי המלך שהסכיל
עשה והרים יד במלך, וישבו כסאות
למשפט ונמנו וגמרו להרגו, והמלך
נכמרו רחמיו עליו ואמר, מה בצע כי
נהרגו או נכנו, מעתה לא תהיה יראתו
רצונית כי אם הכרחית מכח יראת יסורי
עונש, על כן לא זה הדרך הישר בעיני,
אלא למחול ולהעביר על מדותי נגדו,
לגדלו ולרוממו ולהשים את כסאו ממעל
לשבת אצלי, ובוה עצמו יתבייש ויכלם
מאוד, וזה יהיה קשה בעיניו יותר מכל
העונשים, כי יאמר בלבו אוי לי מה
שעשיתי נגד מלך מוחל וסולח רחום
וחנון, וזה משוך חסדך ליודעך ובוה

ואבדת צלם אלקים שעל פניך, והנה
הראה אותי אלקים גם את זרעך כשהם
במעלות קדושים וטהורים.

ועדיין אנו צריכין למודעי ביצחק אבינו
איך לא הכיר ברשעתו של עשו
מזה שלא יכל לראות אותו. ונראה שלכן
היתה סיבה מן השמים לסלק מדרגה
זאת מיצחק ... וחסר ההמשך

*

וישלח ישראל את ימינו וישת על
ראש אפרים והוא הצעיר ואת
שמאלו על ראש מנשה שכל את ידיו
כי מנשה הבכור. (מח, יד)

יש לפרש אומרו כי מנשה הבכור,
בלשון דהא. ועל פי מה דאיתא
בווהר הקדוש (פרשת חיי שרה, ח"א קכב, ב)
מאן דאיהו זעיר איהו רב, מאן דאיהו רב
איהו זעיר. ולכן אפרים שהתנהג בענוה
ושפלות רוח - וכדאיתא (דעת זקנים,
בראשית מא, נב) שנקרא אפרים על שם
האבות אברהם ויצחק שנאמר בהם אפר,
אברהם שנאמר (בראשית יח, כז) ואנכי עפר
ואפר, יצחק כאפר על גבי המזבח,
דאפרים משמע שתי אפרות וכו' עיי"ש -
זכה לגדולה על פני מנשה שהיה
הממונה על בית יוסף והתנהג בשררה.

וזה אומרו, שכל את ידיו כי מנשה
הבכור, לשון גדולה וחשיבות (ראה
תהלים פט, כח), ואמר הבכור בה' הידוע,
שהיה ידוע ונכבד במצרים, ולפיכך שכל
יעקב את ידיו וישם את אפרים לפני
מנשה דמאן דאיהו זעיר איהו רב.

*

יש לפרש מכל רע היינו שלא להיות בבחינת (בראשית לח, ז) רע בעיני ה', ובשכר זאת וידגנו לרוב בקרב הארץ, שגם זרעי אחרי לא יכשלו בחטא הזה של ושחת ארצה ח"ו.

ובתב זקה"ק זי"ע בישמח משה (פרשת מקץ, ד"ה ויאמרו בי אדוני יוד ירדנו) דבאינו שומר הברית ח"ו מזה הוי תחילה וראשית לשאר דברים המעכבים שפע המזון עיי"ש. וזה, ויברך את יוסף, היינו שבירך אותם להמשיך עליהם מדתו של יוסף יסוד צדיק, ויאמר 'הא-להים', אותיות 'המילה' עם אות אל"ף הרומז לאלופו של עולם ב"ה, הרועה אותי מעודי עד היום הזה, דלפי שלא פגמתי לכן תמיד לא חסר לי מזון, המלאך הגואל אותי מכל רע יברך את הנערים וגו' שאף הם יתברכו בשמירה מבחינת רע שלא יחטאו בחטא הידוע רח"ל.

ולבן אחרי שקורים פסוק זה מברכתו של יעקב איבנו, מיד מתחילים התיוקנים של ימי השוכבי"ם הבעל"מ.

תהיה קנא ונוקם (ועיין תולדות יעקב יוסף, פרשת בא, מצות על מצות ומרוויים יאכלוהו, בשם הבעש"ט; דברי חיים, פרשת וישלח, ד"ה בפסוק ויקרא לו). וזה שאמר יעקב דכל החסד אשר עשה עמדי האלקים הרועה אותי מעודי, זה בעצם מדת הדין ועונש.

גם יבואר על פי דברי הפייטן (לליל יוה"כ, כפיט המתחיל אמנם אשמנו) גמרנו ואכלנו צדקת אבותינו. ויאמר יעקב האלקים אשר התהלכו אבותי לפניו וגו' הרועה אותי, היינו כנ"ל לפי שאני בן צדיק והנני נזון בזכות אבותי, מעודי עד היום הזה דייקא, שעתה כבר גמרתי ואכלתי צדקת אבותי, ולא נשאר לי מאומה לעולם שכולו טוב, וזה במדת הדין בחינת האלקים, וכענין שנאמר (דברים ז, י) ומשלם לשונאיו אל פניו להאבירו וגו'.

*

המלאך הגואל אותי מכל רע יברך את הנערים ויקרא בהם שמי ושם אבותי אברהם ויצחק וידגנו לרוב בקרב הארץ. (מה, מז)

המעשה אשר יעשו בצום עשרה בטבת שחל בערב שבת קודש

**מתוך שיעור חומש ורש"י פרשת ויגש תשל"ז
(נדפס בגליון אלף תשמ"א)**

תענית ציבור היחידה שיכולה לחול בערב שבת, ומשלימים התענית עד

הנה מחר בערב שבת קודש חל צום עשרה בטבת, ותענית זו היא

צאת הכוכבים (ראה רמ"א שו"ע או"ח סימן רמט, ד).

זנראה לומר הרמז בזה על גאולתם של ישראל, על פי דברינו למעלה שהגאולה תבוא רק אחרי שבני ישראל יפלו אל תכלית הנפילה ברוחניות ובגשמיות, והנה ביום צום עשרה בטבת סמך מלך בבל אל ירושלים (יחזקאל כד, ב), ומכך השתלשל כל יציאת בני ישראל לגלות עד היום הזה, ועל כן אנו מתענים בערב שבת ומשלימים התענית עד הערב, שהרי מבקו של אדם המתענה שלעת ערב כשכבר פנה היום אז מתגבר אצלו ביותר חלישות הכח ועיניו הרעב והצמא, נמצא שמתוך תוקף העיניו והצער אנו נכנסים אל תכלית השמחה של יום שבת קודש, וזה בא להורות שדווקא בעת שיראו כי הצרות מתגברות ביותר וכבר באו מים עד נפש וכשל כח הסבל, אז ינחילנו הקב"ה ליום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים.

כאן מקום אתי לעורר, והנה כאמור משלימים את התענית עד הערב, ועל כן מקפידים לסיים התפילה סמוך לצאת הכוכבים כדי שיוכלו לקדש על הכוס ולאכול מיד בצאת הכוכבים, למען לא נפגום בקדושת השבת על ידי עיניו שלא לצורך (ראה שלחן המבור או"ח סימן רמט סק"ד). ואף שהיו צדיקים שגם בתענית יחיד היו ממשיכים להתענות גם אחרי צאת הכוכבים, המה בקדושתם לא הרגישו שום עיניו בתענית אלא אדרבה זה היה להם לעונג שבת, אבל לאנשים כערכנו יש בזה חסרון עונג שבת אם מתענים אחרי צאת הכוכבים.

אבל מכל מקום בד בבד יש להזהר שבעבור כך לא יתפללו בחפזן ולא יחטפו התפילה במהירות, אלא נהוג אצלנו שביום כזה מקדימים להתפלל תפילת מנחה של ערב שבת בעוד היום גדול, כשלשת רבעי שעה או מחצית שעה לפני זמן הדלקת הנרות, כי אין זה מן הכבוד והראוי לקרות בתורה פרשת 'יחל' ולומר 'עננו' בשעה שנרות השבת כבר דולקות, וכך נשאר בידנו זמן רב עד לצאת הכוכבים שהוא ע"ב דקות אחרי השקיעה הראשונה, ובזמן זה אפשר להתפלל במתינות כדת וכראוי וכנכון, ולרקוד בבואי בשלום כבכל שבת. כך שירא שמים יצא ידי שניהם, כי על ידי שיקדים להתפלל ויחשב השעות בדקדוק יוכל להתפלל במתינות כראוי, וגם יסיים התפילה סמוך לצאת הכוכבים כדי שיוכל לקדש על היין מיד בצאת הכוכבים.

יעזור השי"ת, שבקרוב יתקיימו דברים אלו בגאולת ישראל, שכאשר יהיה גלוי וידוע לפני הקב"ה כי כבר כשל כח הסבל ואין בכוחם של ישראל לסבול עוד את עול הצער והעיניו, דוגמת האדם המתענה שלעת ערב מתגבר אצלו הרעב, אז יכריזו בשמים כי הגיע הזמן לסיים את הגלות, ולהיכנס ליום שכולו שבת בגאולה השלימה. כן יעזרנו ה' אלוקינו שהחודש הזה יתהפך מינון לשמחה ומאבל ליום טוב ומאפילה לאור גדול, כלומר שמתוך תכלית היגון והאבל והאפילה ניכנס אל תכלית השמחה והיום הטוב והאור גדול, ונזכה עוד היום או מחר להיגאל בגאולה השלימה ונאמר אמן.

דברי תורה

מכ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א

תשובה קדמה לעולם

תכלית המכה והמחלה אצל בני ישראל הוא כדי לזכות לרפואה וחסד

נקדים מדברי הרה"ק מבארדיטשוב זי"ע בספה"ק קדושת לוי (פרשתו, ד"ה ויברכם) לבאר הכתוב בפרשה (מח, כ) ויברכם ביום ההוא לאמור ישימך אלקים כאפרים וכמנשה וישם את אפרים לפני מנשה, דלכאורה צריך ביאור למה חזר ואמר כאן וישם את אפרים לפני מנשה, אחרי שכבר למדנו זאת בפסוקים קודם לכן, ברין ודברים שהיה בין יעקב ליוסף.

והביא מאמר הגמרא (מגילה טו, א), ואמר רבי אלעזר אמר רבי חנינא, בא וראה שלא כמדת הקדוש ברוך הוא מדת בשר ודם, מדת בשר ודם, אדם שופת קדרה ואחר כך נותן לתוכה מים, אבל הקדוש ברוך הוא נותן מים ואחר כך שופת הקדרה וכו'. והענין בזה על פי מה שביאר במקום אחר (דרוש לפורים, ד"ה לבאר מאמר חכמינו) את הכתוב (שמות טו, כו) כל המחלה אשר שמתי במצרים לא אשים עליך

בתוה"ק (בראשית מט, א) ויקרא יעקב אל בניו ויאמר האספו ואגידה לכם את אשר יקרא אתכם באחרית הימים. וברש"י, בקש לגלות את הקיץ ונסתלקה ממנו שכינה והתחיל אומר דברים אחרים. ויש לבאר הענין שנסתלקה ממנו שכינה, ולמה נסתבב מן השמים שלא יוכל לגלות הקיץ.

ובהמשך הכתוב נאמר (שם, ב), הקבצו ושמעו בני יעקב ושמעו אל ישראל אביכם. ויש לדקדק מה שנקט ב' השמות, יעקב וישראל.

ולעיל בפרשתו (מת, יד), וישלח ישראל את ימינו וישת על ראש אפרים והוא הצעיר ואת שמאלו על ראש מנשה שכל את ידיו כי מנשה הבכור. וכבר עמדו במפרשי התורה ובספרים הקדושים לבאר הענין ששכל את ידיו בכרכתו, דאם רצונו ודעתו היתה שאפרים יהא בימינו, היה לו להניחו בצד ימין, ולמה הניחו משמאלו ושכל את ידיו.

לקבל השפע הבא לו מאת הבורא ית"ש, וכוונת הכל לטובה.

ובענין זה בירך יעקב אבינו את בני ישראל, שהקב"ה יקדים להם הרפואה למכה, ושכל תכלית המכה היא רק בשביל הרפואה והשפעת החסד. והנה השם מנשה רומז על הצרה והפורענות ככתוב (בראשית מא, נא) ויקרא יוסף את שם הבכור מנשה כי נשני אלקים את כל עמלי וגו', ואילו שם אפרים הוא על שם הישועה כדכתיב (שם, נב) כי הפרני אלקים בארץ עניי וגו', ולכן וישם את אפרים המרמוז על הישועה והרפואה, לפני מנשה הרומז על הצרה והפורענות, להורות שאצל עם ישראל עם קודש, הישועה היא קודם לצרה והיא העיקר והתכלית, עכתור"ק.

ודבריו הקדושים הם תורת אמת, תורה מן השמים, ויש להביא סמך וסייעתא לדבריו, דהנה הא דאין הקב"ה מכה את ישראל אלא אם כן בורא להם רפואה תחילה, הביאו חז"ל (מגילה, שם) סמך לזה מהפסוק (הושע ז, א) כרפאי לישראל ונגלה עון אפרים, הרי להדיא שהשם אפרים מורה על ענין זה שהקב"ה מקדים רפואה למכה, ומה מאד עמקו הדברים.

גם ברוחניות הקב"ה מקדים רפואה למכה ולכן תשובה קדמה לעולם

וצריכים לידע, דמה שהקב"ה מקדים רפואה למכה אינו רק בעניני גשמיים של ישועות ורפואות, אלא גם

כי אני ה' רופאך, כי אמרו חז"ל (מגילה יג, ב) אין הקדוש ברוך הוא מכה את ישראל אלא אם כן בורא להם רפואה תחילה, והמכוון בזה, שכל כוונת הצרה והחולי שהקב"ה מביא על האדם, הוא רק בשביל הישועה שישלח לו אחר כך.

ואמר הכתוב, כל המחלה, לשון פעולה, כלומר הפעולה וכוונת החולי אשר שמתו במצרים בעת שהכיתי אותם, לא אשים עליך, כי אצלם התכלית היתה המחלה והמכה, ואילו אצל כלל ישראל אני ה' רופאך, רצ"ל כל תכלית החולי והמחלה הוא רק בשביל הרפואה והישועה שכבר מוכנה ועומדת, ואדרבה על ידי החולי שנחלה נעשה כלי לקבל השפע מאת הבורא ית"ש. וכדרך בני אדם שכאשר רוצים לעשות מכלי קטן כלי גדול, צריך הכלי שבירה, וכן השי"ת ברצותו להשפיע לאדם השפעות טובות רחמים וחסדים, שולח לו מקודם צרה או חולי שזהו שבירת הכלי הקטן, כדי שאחר כך יוכל להיות גדול יותר.

וזהו שאמרו, אדם שופת את הקדירה ואחר כך נותן מים לתוכה, כי מים מורה על חסדים (זוה"ק, פרשת תרומה, ח"ב דף קעה, ב), ודרך האדם הוא דאחר שבא לו צרה או חולי הוא מחזר אחר ישועה ורפואה למען יתרפא ממחלתו, מה שאין כן מדת הקב"ה אינו כן, אלא מתחילה נותן מים לתוכה, רצ"ל שמקדים את החסד והרפואה ורק אחר כך שופת את הקדירה, היינו מביא על האדם חולי או צרה, והכל בכדי שיהא ביכולת האדם

כד לא עבד תיובתא שלימתא, תיובתא דאיהי אתחזיית לחפייא על כל עובדיו. ועוד איתא בווהר הקדוש (פרשת נח, ח"א דף סב, א) כל חטאוי דבר נש כלהו חבלותא דיליה תליין בתשובה, וחטאה דאושיד זרעא על ארעא וכו' בר בתשובה סגי [ובראשית חכמה (שער הקדושה, פרק ז') הביא גירסא בר בחילא דתיובתא תקיפא]. ומשמע דבכח תשובה חזקה מועיל תשובה גם על זה החטא.

דמה שאמרו שאין מועיל כלל תשובה, וזהו על פי תוקף מדת הדין, וכמו החכמה שאמרה חטאים תרדף רעה, וכמו הנבואה שאמרה הנפש החוטאת היא תמות, אבל כיון שנתעוררו רחמי השי"ת להקדים תשובה לעולם, נקבע בזה לדורות עולם שכאשר יתעורר האדם לתשובה שלימה ואמיתית על כל עון שהוא, יקבלו אותו באהבה, ואדרבה הקב"ה ישלח לו עזרו מקודש לתמכו ולסעדו כדי שיוכל לשוב אליו באמת ובתמים.

אהדריה קרא השם יעקב להורות שמועיל תשובה לכל אדם

על פי האמור יבואר מאמרם ז"ל (ברכות יג, א), תני בר קפרא כל הקורא לאברהם אברם עובר בעשה וכו' אלא מעתה הקורא ליעקב יעקב הכי נמי, שאני התם דהדר אהדריה קרא וכו'. ועמדו בזה (עיין סמיכת חכמים, שם; אור החיים הק', בראשית לה, י) למה אהדריה קרא השם יעקב ולא נעקר לגמרי ואין איסור לקוראו כך, מה שאין כן השם אברם

בענינים רוחניים, וכמו שאמרו חז"ל (פסחים נד, א) תשובה קדמה לעולם, וכן איתא בווהר הקדוש (פרשת בראשית, ח"א דף כג, א) שהיו מלאכים שקטרגו על בריאת האדם כיון שהוא עתיד לחטוא לפני ה', והקב"ה השיב להם, הא אקדים ליה תשובה לאהדרא למאריה לאתקנא במה דחב. והיינו שהקב"ה ברוב רחמיו וחסדיו וברוב אהבתו לבני ישראל הקדים להם תשובה עוד לפני בריאת העולם כדי שיוכלו לשוב לפניו.

ולולא שהקב"ה הקדים רפואה למכה והכין לנו דרך התשובה מימי קדם, לא היה מועיל לנו תשובה ח"ו ואז לא היתה לנו תקומה, וכדאיתא בחז"ל (ירושלמי, מכות פרק ב, הלכה ו), שאלו לחכמה חוטא מהו עונשו, אמרה להם (משלי יג, כא) חטאים תרדף רעה, שאלו לנבואה חוטא מהו עונשו, אמרה להן (יחזקאל יח, ד) הנפש החוטאת היא תמות, תורה אמרה יביא קרבן ויתכפר, שאלו לקודשא בריך הוא חוטא מהו עונשו, אמר להן יעשה תשובה ויתכפר לו. והיינו שעל פי מדת הדין לא היה מועיל תשובה, ורק רחמי וחסדי השי"ת על שאריות נחלתו הם שעומדים לנו שנוכה לעשות תשובה שלימה, לכלתי ידח ממנו נדה.

בזה יתיישב הסתירה בווהר הקדוש, דבפרשת ויחי (ח"א, דף ריט, ב) איתא דעל חטא הירדוע אין מועיל כלל תשובה, וכתבו שם לית לך חובה בעלמא דלא אית ליה תשובה בר מהאי. ואילו בפרשת ויקהל (ח"ב, דף ריד, ב) כתבו, ומאן דפגים ברית וכו' ווי ליה דפגים וכו' והני מילי

מישראל, אדרבה הבורא כל עולמים ברוב רחמיו וחסדיו חשב מחשבות לבלתי ידח ממנו נדח, ואפילו אלו שח"ו נכשלו ונממאו בעבירות חמורות בבחינת עקב עשו, מכל מקום כשיקבלו על עצמם בקבלה אמיתית לעזוב את דרכם הרעה ולהטיב מעשים מכאן והלאה, יחזור להם חתירה ויקבל אותם.

נסתלקה שכינה מיעקב שלא יגלה הקץ כדי שיוכלו להקדימו

ידוע מה שכתב בספה"ק ישמח משה (פרשת תבא, ד"ה א"י והיה כי תבא) על חומר הענין של עבירות חמורות שגורם לעיכוב הגאולה רח"ל, וזל"ק, כי הנה תמהתי על עיכוב הגלות, כי רוב בני ישראל המה כשרים ומדוע בן דוד לא בא. וכאשר חקרתי נתוודע לי כי בבחירתם מרבין חבילות עבירות עד שדי להם על ימי חייהם, ועל זה אין עושין תשובה כלל וזה הגורם, ולכך אין יכולין שוב להדבק בבוראינו ית"ש וכו', עבלה"ק עיי"ש.

ומבלל לאו אתה שומע הן, דאילו היו ישראל מקדשים עצמם ושבים בתשובה שלימה לפני ה', בוודאי היינו זוכים לתיקון השלם ולגאולתנו ופדות נפשנו. ויורמו כמה דכשעה שרצה יעקב אבינו לגלות הקץ לבניו נסתלקה ממנו שכינה, לרמוז שעבירות חמורות אלו שגורמים להסתלקות השכינה כדכתיב (דברים נג, טו) ולא יראה כך ערות דבר ושב מאחריו, הם שיגרמו לאריכות הגלות ועיכוב הגאולה.

שנעקר לגמרי, וכבר פרשנו בזה הרבה ועוד לאלוקי מילין.

כי הנה שם ישראל מורה על מדרגה גבוהה ועל דרך כי שרית עם אלקים ועם אנשים ותוכל (בראשית לב, כט), והוא נוטריקון ישר א-ל (עבודת הקודש, חלק ג, פרק כו), ואילו התואר יעקב מורה על מדרגה נמוכה ושפלה בבחינת וידו אוחזת בעקב עשו (בראשית כה, כו). ושרו של עשו רצה לעקור את השם יעקב, כי כל מלחמת הס"מ וכת דיליה הוא נגד השפלים בישראל, שלא תהא תקומה ח"ו לאלו שנכשלו והלכו אחר שרירות לבם למלא תאוותם בעניני עולם הזה ובעבירות חמורות, אלא שיאבדו לנצח.

וכאשר ראה שלא יוכל להתגבר על יעקב אבינו, אזי ויגע בכף ירכו (בראשית לב, כו), ועל דרך שאמרו חז"ל (מועד קטן טז, א) מה ירך בסתר וכו', והיינו כי אכן יעקב אבינו הוא צדיק יסוד עולם מהמרכבה העליונה ולא נכשל ח"ו בשום עון, וכמו שאמר (בראשית מט, ג) כוחי וראשית אוני, ולכן לא יעקב יאמר עוד שמך כי אם ישראל יהיה שמך (בראשית לה, י), כי לפי מדרגתו לא נאה ויאה לקרותו בשם יעקב המורה על מדרגה נמוכה, אלא ישראל במדרגה גבוהה. אבל אלו שאינם במדרגה כמותו, ובפרט אלו שנכשלים בעבירות חמורות, להם לא תהא תקומה, ולכן רצה לעקור השם יעקב לגמרי.

אבל הקב"ה ברוב רחמיו וחסדיו אהרירה השם יעקב, להורות שח"ו לאמר שלא תהא תקומה לנפש

תקותם, ואפילו בדורות הללו שלא יהא מי שיורה דעה ויבין שמועה, גם אז יוכלו בכל מצב שהוא לעשות תשובה ולהתקרב אל ה'.

על כן קרא וקיבץ את בניו ואמר להם, הקבצו ושמעו בני יעקב, לרמוז דאחדריה קרא השם יעקב כדי להורות שיש תקוה בתשובה לכל אדם מיישראל, ואף אם יתנהגו במדרגות נמוכות ושפלות בבחינת יעקב, מכל מקום בכל עת ובכל זמן שיתעוררו בלבכם לשוב אל ה' בכל נפשם ומאודם, יעזור להם הקב"ה וישיבם אליו שיוכלו לעשות רצונו ולעבדו בלבב שלם. וזהו ושמעו אל ישראל אביכם, שמעו מלשון הבנה כמו כי שומע יוסף (בראשית מב, ג), והיינו דמזה תבואו לידי הכרה והבנה שלא ידח ממנו נדח, ושבעל עת וזמן יחתור הקב"ה חתירה מתחת כסא כבודו להחזירנו ולהשיבנו אליו.

ומטעם זה הקדים יעקב אבינו בכרכתו את אפרים לפני מנשה, להורות כאמור שהקב"ה מקדים רפואה למכה והקדים תשובה לעולם, ולכן בכל מצב שרק יפול האדם יעזרוהו הקב"ה לעלות למסילה העולה בית א-ל, ויזכה לרוח ולנשמה חדשה. ואפילו אם יחטא רח"ל בעבירות חמורות, מכל מקום בתשובה שלימה ואמיתית יסייעו הקב"ה לשוב אליו.

ולכן נרמז הענין שהקב"ה מקדים רפואה למכה בכתוב כרפאי לישראל ונגלה עון אפרים, על פי המובא בספרים הקדושים (אור לישרים,

אמנם בספה"ק באר שבע (פרשתו, ד"ה ויקרא יעקב) ביאר לאידך גיסא, ובדרך מליצת זכות, אמאי נסתלקה ממנו שכינה, ועל דרך דמצינו בחז"ל (סנהדרין צח, א) רבי יהושע בן לוי רמי, כתיב בעתה וכתיב אחישנה (ישעיה ס, כב), זכו אחישנה, לא זכו בעתה. והיינו דעל ידי שעושים תשובה ומתנהגים באופן הראוי, זוכים לקרב הגאולה בבחינת אחישנה, ובלא זה צריכים להמתין עד הזמן של בעתה. ומטעם זה זמן הגאולה סתום וחתום, כדי שיוכלו להקדימו על ידי תשובה ותיקון המעשים. ולכן כשרצה יעקב אבינו לגלות את הקץ, נתעורר חשש שאם יוציא בפיו את הזמן המיועד, יקבע בכך שרק אז יהיה זמן הראוי לגאולה, ואז לא יוכלו להקדימו כאשר יעשו בני ישראל תשובה. ולכן נסתלקה ממנו שכינה, להורות שבני ישראל בכח התשובה שלהם יכולים להקדים זמן הגאולה בבחינה של אחישנה, עכרה"ק.

הקדמת אפרים להורות תשובה גם על עבירות חמורות

והנה יעקב אבינו ברוח קדשו צפה והביט עד סוף כל הדורות באחרית וסוף הימים, וראה בעני עם בני ישראל שיוותרו ללא שום צדיק אמת אשר יורה להם דעת למען ידעו הדרך ילכו והמעשה אשר יעשו, ומי שיוכל לטהר ולקדש ולקרב לבבות ישראל לאביהם שבשמים, ולכן רצה לחזקם ולתומכם למען ידעו שלא אפסה

וממעם זה שכל את ידיו בחכמה ולא העביר את אפרים לימינו, להורות דאף אם ח"ו נעמוד בסמרא דשמאלא ונפול ברשות היצר, מכל מקום לא אפסה תקותינו, וכל אחד יכול לחזור למקור שורשו כבנים למקום, ואב שמחל על כבודו כבודו מחול (קדושין לב, א) וכל זאת על ידי חסדיו הגדולים והמרוכים עלינו בהקדמת תשובה לעולם.

ומתוך ד"ק בעידן רעוא דרעוין
ש"ק פרשת ויחי תשנ"ח

דרוש א; בני יששכר, מאמרי תשרי, מאמר ד, דרוש ג, אות ט; רגל ישרה, מערכת ע, ד"ה עון) דסתם עון היינו חמא זה הנעשה בהרגשת כל הרמ"ח אברים, ועו"ן במילואו עי"ן ו"ו נו"ן בנימטריא רמ"ח עיי"ש. וזהו שרמזו יעקב אבינו, דמה שהקדים את אפרים לפני מנשה להורות על הקדמת רפואה למכה, זהו גם בענינים חמורים מאד, דגם לזה הקדים הקב"ה דרך תשובה, ואם ישוב באמת בכל נפשו יזכה להיות כבריה חדשה וכתינוק שנולד דמו.

יעמדו על הברכה ידידינו הנכבדים שהרימו תרומתם קודש להדפסת הגליון

הר"ר מנשה הלוי גרינשטיין הי"ו

קרית בעש"ט, פתח תקוה

בן הרה"ח ר' שמואל זנוויל הלוי הי"ו, וחתן הרה"ח ר' יחזקאל רייך הי"ו
לזכות בנו מאיר שיחי שנולד במזל טוב
יזכה לגדלו לתורה לחופה ולמעש"ט, ולרוב נחת ואושר כה"י

הר"ר ברוך יהושע העשיל ארנברג הי"ו

ירושלים

בן הרה"ח ר' מנחם מענדל הי"ו, וחתן הרה"ג ר' צבי מאיר אינטראטר שליט"א
לזכות בתו תחי שנולדה במזל טוב
יזכה לגדלה לבעל תורה לחופה ולמעש"ט, ולרוב נחת ואושר כה"י

הר"ר רפאל שטמר הי"ו

קוממיות

בן הרה"ח ר' שלום הי"ו, וחתן הרה"ח ר' יוסף כהן ז"ל
לזכות בתו תחי שנולדה במזל טוב
יזכה לגדלה לבעל תורה לחופה ולמעש"ט, ולרוב נחת ואושר כה"י

לעילוי נשמות

הרה"ח החשוב ר' **אברהם מיכאל יעקב** ב"ר צבי דוד ז"ל
נלב"ע ביום ח' טבת תשנ"ז
וזוגתו החשובה מרת **בלומא** ע"ה ב"ר שלמה יהודה ז"ל
נלב"ע ביום י"ג טבת תשע"ד
לא השאירו אחריהם זש"ק ונא ללמוד ולהתפלל לעילוי נשמתם
תנצב"ה

לעילוי נשמת

הקדוש **נרב יששכר** בן אריק יצחק ז"ל הי"ד **פרחי**
למלאת השנה להירצחו במלחמה, בש"ק פרשת ויגש
י"א טבת תשפ"ד
תנצב"ה

משפחת שטמר הנכבדה הי"ו

לעילוי נשמת אביהם החשוב
רב פעלים לתורה ולחסד, מחשובי עדתנו הק'
הרה"ח ר' **צבי** בן הרה"ח ר' יעקב ז"ל **שטמר**
נלב"ע ביום ט"ו טבת תשס"ט
תנצב"ה

הרה"ח ר' יוסף דהן הי"ו

נתניה

לעילוי נשמת אמו החשובה
מרת **חנה** ב"ר מכלוף ומסעודה ז"ל
נלב"ע ביום י"ז טבת תשס"א
תנצב"ה

לקיים רצון צדיק!

המעוניינים לתרום להדפסת גליונות הד"ת
לכבוד השמחה במעונם, או להנציח קרובים
נא יפנו מבעוד מועד בטלפון: 052-7140042

יעמדו על הברכה ידידינו הנכבדים שהרימו תרומתם קודש להדפסת הגליון

המחותנים, הרה"ח ר' שלמה זלמן גלבמן הי"ו

קרית גת

והרה"ח ר' אריה ליב ליפשיץ הי"ו

קרית צאנז, נתניה

לזכות בנו המו"מ בתויר"ש הבה"ח מנחם משה גלבמן שיחי

ובתו הכלה תחי' לרגל שמחת נישואיהם במזל טוב

החתונה אי"ה ביום שני הבעל"ט, י"ג טבת, באולמי 'היכל רוזנברג' קרית צאנז נתניה

יזכו להקים בית נאמן בישראל ויעלה זיווגם יפ"ה יפ"ה, ולרוב נחת ואושר כה"י

המחותנים, הרב אברהם אבא פיליפ שליט"א

קרית צאנז, נתניה

והרב שרגא שמואל בלומנטל שליט"א

קרית צאנז, נתניה

לזכות בנו המו"מ בתויר"ש הבה"ח מוריני יוסף נפתלי צבי פיליפ שיחי

ובתו הכלה תחי' לרגל שמחת נישואיהם במזל טוב

החתונה אי"ה ביום שלישי הבעל"ט, י"ד טבת, באולמי 'היכל רוזנברג' קרית צאנז נתניה

יזכו להקים בית נאמן בישראל ויעלה זיווגם יפ"ה יפ"ה, ולרוב נחת ואושר כה"י

המחותנים, הרה"ח ר' אהרן חיים יעקב פרידמן הי"ו

קרית צאנז, נתניה

והרה"ח ר' מרדכי מנחם ברנט הי"ו

אלעד

לזכות בנו המו"מ בתויר"ש הבה"ח החבר מאיר אברהם צבי פרידמן שיחי

ובתו הכלה תחי' לרגל שמחת נישואיהם במזל טוב

החתונה אי"ה ביום שלישי הבעל"ט, י"ד טבת, באולמי 'ארמונות חן' בני ברק

יזכו להקים בית נאמן בישראל ויעלה זיווגם יפ"ה יפ"ה, ולרוב נחת ואושר כה"י

המחותנים, הרב דוד זלמנוביץ שליט"א

קרית צאנז, נתניה

והרב משולם פייש סג"ל לוי שליט"א

קרית צאנז, נתניה

לזכות בנו המו"מ בתויר"ש הבה"ח חיים שלמה זלמנוביץ שיחי'
ובתו הכלה תחי' לרגל שמחת נישואיהם במזל טוב

החתונה אי"ה ביום רביעי הבעל"ט, ט"ז טבת, באולמי 'היכל רוזנברג' קרית צאנז נתניה
יזכו להקים בית נאמן בישראל ויעלה זיווגם יפ"ה יפ"ה, ולרוב נחת ואושר כה"י

המחותנים, הרה"ח ר' שמואל שמעלקא שר הי"ו

קרית צאנז, נתניה

והרה"ח ר' שלום פולק הי"ו

ביתר עילית

לזכות בנו המו"מ בתויר"ש הבה"ח החבר שמעון צבי אריה שר שיחי'
ובתו הכלה תחי' לרגל שמחת נישואיהם במזל טוב

החתונה אי"ה ביום רביעי הבעל"ט, ט"ו טבת, באולמי 'גולדן סקיי' ביתר עילית
יזכו להקים בית נאמן בישראל ויעלה זיווגם יפ"ה יפ"ה, ולרוב נחת ואושר כה"י

הרה"ח ר' יואל טוביאס הי"ו

קרית צאנז, נתניה

בן הרה"ג ר' חיים שלמה יהושע שליט"א, וחתן הרה"ח ר' משה אריה גרינוולד הי"ו
לזכות בנו הב' יוסף שמשון שיחי' שנכנס לעול המצוות במזל טוב

יזכה לראותו עולה ומתעלה במעלות התורה והיראה, ולרוב נחת ואושר כה"י

הרה"ג ר' אשר אנשיל שוורץ שליט"א

ראש כולל 'מבצר התורה' בית שמש, ובעל 'מעדני אשר'

בן הגאון רבי חיים יעקב מנחם זצ"ל, דומ"צ קרית צאנז נתניה

וחתן הגאון רבי בן ציון רייך שליט"א, נאמן בית רבוב"ק

לזכות בנו יחזקאל אהרן שיחי' לכבוד שמחת החלאקה במזל טוב

יזכה לראותו עולה ומתעלה במעלות התורה והיראה, ולרוב נחת ואושר כה"י

תודה ובקשה

תודתינו הגדולה נתונה לכל אשר כבר נענו לבקשתינו למען זיכוי הרבים, והעבירו אלינו רשימות של שיעורי תורה, שיחות קודש, אגרות קודש, הקלטות, מכ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק זי"ע, וב"ה שהם רואים אור בספרי הקודש, ובגליונות הדברי תורה, ונשמעים בקיבוץ ההקלטות לפונדק אחד.

כדי שנוכל להמשיך במלאכת הקודש ביתר שאת וביתר עוז, פונים אנו שוב לציבור הקדוש, אנא יבדוק ויחפש כל אחד באוצרותיו, אם יש ברשותו כתבים והקלטות כנ"ל שעדיין אינם ברשותינו, וישתדל להעביר אלינו בהקדם האפשרי.

בכך תקחו חלק בקיום בקשתו של רבינו זי"ע בצוואת קדשו: "בקשתי שטוחה ללקט העלים הפזורים ופרודים שנשארו כה וכה, ממה שהעליתי בחדושי תורה... והיה לטובה ולתועלת לידע אותם..."

ואשרי המזכה את הרבים שזכותו הגדולה תגן בערו להיוושע בכל מילי דמיטב.

להעברת רשימות וכתבים – נא לפנות בטלפון 052-7183304

להעברת הקלטות – נא לפנות בטלפון 052-7636809